

**Stredná odborná škola technická a agropotravinárska –
Műszaki, Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola
Okružná 61, 979 01 Rimavská Sobota**

**Plán uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie
vo výchove a vzdelávaní**

I. Identifikácia a analýza aktuálneho stavu

Pri dodržiavaní zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní naša škola postupuje podľa **Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní** (ďalej len „Štandardy“), ktoré vydalo MŠVVaM SR a ich znenie je súčasťou dodatku **Vnútrošného poriadku školy**. Škola sa dlhodobo usiluje o inkluzívny prístup.

Štandardy sú základné pravidlá, princípy a postupy predchádzania a eliminácie segregácie vo výchove a vzdelávaní. Ich uplatňovanie prispieva k dodržiavaniu princípov výchovy a vzdelávania podľa školského zákona v školách a školských zariadeniach.

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní definujeme ako Štandardy postojov a hodnôt a Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní.

SOŠTaP v oblasti výchovy a vzdelávania považuje za prioritnú stratégiu inkluzívneho prístupu ku všetkým žiakom. Stratégia inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní považuje formovanie a utváranie postojov, vzťahov a rovnakých práv všetkých ľudí za jednu z rozhodujúcich oblastí naplnenia cieľov inkluzívneho vzdelávania.

Inklúzia predstavuje snahu umožniť komunitám, systémom a štruktúram bojovať proti diskriminácii vrátane škodlivých stereotypov, uznať rozmanitosť, podporiť účasť a prekonať prekážky vzdelávania a zapájania sa všetkých osôb, a to so zameraním na blaho a úspešnosť žiakov so zdravotným postihnutím, zo sociálne znevýhodneného prostredia, s jazykovou odlišnosťou, nadaním a talentom. Na rozvoj potenciálu každého žiaka je potreba podpory žiakov v ich individuálnej vzdelávacej ceste, ale aj podpora ich otvorenosti a pozitívnych postojov k druhým. Aby pedagógovia boli dobrými sprievodcami žiakov v rozvoji ich potenciálu, je nutné aby sami boli otvorení odlišnosti a dokázali vhodne personalizovať vyučovací proces, čo je jedným z kľúčových cieľov plánu profesijného rozvoja pedagogických a odborných zamestnancov.

SOŠTaAP vydala Dodatok č. 1/2025 k školskému poriadku Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní, ktoré sú krokom k dodržiavaniu zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní podľa školského zákona. Štandardy obsahujú odporúčania a postupy pre jednotlivých aktérov vzdelávania, ktoré pomáhajú predchádzať segregácii a odstraňovať ju.

Uplatňovanie Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní pre školu znamená zavedenie a dodržiavanie pravidiel, princípov a postupov na predchádzanie segregácie, identifikáciu rizika segregácie a nápravu segregačného konania, pokiaľ bolo indikované na základe kontroly.

Štandardy postojov a hodnôt

Základným predpokladom pre úspešné zavedenie štandardov, ktoré zabezpečia proces prevencie, či odstraňovania segregácie vo výchove a vzdelávaní je zásadný posun v oblasti postojového a hodnotového nastavenia, kultivácie verejného diskurzu a medziľudských vzťahov všetkých aktérov vzdelávania, ktorí prichádzajú na pôde škôl do kontaktu so žiakmi a poslucháčmi.

Spoločnosť 21. storočia potrebuje občanov, ktorí majú také hodnoty, postoje, schopnosti, poznanie a kritické myslenie, aby mohli fungovať ako demokratickí a interkultúrne kompetentní občania. Postojové a hodnotové štandardy sú definované na základe kľúčových ukazovateľov (deskriptorov). Deskriptory sú popisy a vysvetlenia týkajúce sa konkrétneho žiadúceho správania všetkých aktérov vo vzdelávaní:

- Zaobchádzať so všetkými ľuďmi bez rozdielu s rešpektom.
- Vyjadrovať úctu všetkým bez rozdielu a vnímať rozmanitosť ako príležitosť a prínos pre školu pri príprave a realizovaní aktivít výchovno-vzdelávacieho procesu.
- Vyjadrovať druhým ľuďom uznanie ako rovnocenným ľudským bytostiam.
- Rešpektovať ľudí rôzneho vierovyznania.
- Rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné politické názory.
- Prejavovať záujem spoznať presvedčenia, hodnoty, tradície a pohľady druhých ľudí na svet.
- Dávať priestor druhým ľuďom na vyjadrenie sa.
- Preukázať prebratie zodpovednosti za svoje skutky.
- Ospravedlniť sa, pokiaľ niekomu ublížim.
- Vyjadrovať vôľu a záujem spolupracovať a pracovať s druhými ľuďmi na presadzovaní spoločných záujmov.

Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní:

A) Štandardy priestorovej desegregácie:

- Do všetkých priestorov školy, určených pre žiakov, je umožnený rovný (nediskriminačný) prístup všetkým žiakom. Škola nemá priestory a budovy vyhradené pre jednotlivé skupiny žiakov vytvorené za účelom ich vylučovania alebo neprípustného oddelovania na základe ktoréhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- Škola v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu využíva priestory, ktoré spĺňajú normy stanovené regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, pričom výchovnovzdelávací proces žiadnej zo skupín neprebíha v priestoroch, ktorých kvalita je výrazne rozdielna oproti iným priestorom.
- Škola má vytvorené triedy, v ktorých je vyvážené zastúpenie žiakov rôzneho etnického, národného alebo sociálneho pôvodu, rôznej farby pleti.

B) Štandardy organizačnej desegregácie:

- Škola má nastavenú organizáciu školského vyučovania a denný program tak, aby nedochádzalo k vylučovaniu a neprípustnému oddelovaniu niektorej skupiny žiakov a poslucháčov

- Všetky skupiny žiakov školy majú stanovené rovnaké vzdelávacie štandardy, na základe ktorých pedagogickí zamestnanci, odborní zamestnanci a ďalší zamestnanci vytvárajú učebné osnovy školského vzdelávacieho programu. Úpravy je možné realizovať len u žiakov, ktorým to určuje individuálny vzdelávací program, individuálny učebný plán alebo poskytnuté podporné opatrenia.
- Všetky skupiny žiakov a poslucháčov majú umožnený rovný prístup k materiálo-technickému vybaveniu, učebným materiálom a iným vzdelávacím pomôckam výchovno-vzdelávacieho procesu prislúchajúcemu danému ročníku alebo stupňu vzdelávania.
- Škola využíva všetky dostupné prostriedky, nástroje a metódy, aby umožnila prístup ku vzdelávaniu v maximálnej miere všetkým skupinám žiakov aj v prípade krízových udalostí v škole. Po ukončení krízovej udalosti je škola povinná realizovať príslušné podporné opatrenia na kompenzáciu prípadných výpadkov vo výchove a vzdelávaní, ktoré nemohli byť v maximálnej miere riešené počas krízovej situácie.

C) Štandardy sociálnej desegregácie

- Škola využíva potrebné a dostupné inkluzívne **podporné opatrenia** na podporu sociálneho začlenenia žiakov a poslucháčov a vytváranie pozitívnej podporujúcej sociálnej klímy v škole a školskom zariadení, ktorá prispieva k destigmatizácii a odstraňovaniu stereotypov a predsudkov.
- Škola organizuje a podporuje programy **neformálneho vzdelávania a mimoškolské aktivity** smerujúce k vytvoreniu priaznivej sociálnej klímy a interkultúrneho porozumenia v rámci školy medzi žiakmi ako aj rodičmi.
- Škola **prijíma, vzdeláva a vychováva** všetky skupiny žiakov a poslucháčov podľa platných právnych predpisov bez vylučovania a neprípustného oddelovania na základe akéhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- V škole neexistujú procesy, postupy a usporiadania (ani na úrovni tried), ktoré vylučujú alebo **neprípustne oddelujú skupiny** žiakov alebo poslucháčov na základe akéhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- Škola umožňuje všetkým skupinám žiakov, aby sa pre napĺňanie a rozvoj svojho potenciálu **zapájali do aktivít a súťaží**, ktoré sama organizuje, alebo sú škole a školskému zariadeniu sprostredkované, a aktívne ich k tomu motivuje a podporuje.
- Škola pri **hodnotení** žiakov nekoná diskriminačne len na základe ich príslušnosti k niektorej sociálnej alebo etnickej skupine alebo iného chráneného dôvodu podľa antidiskriminačného zákona.

V Strednej odbornej škole technickej a agropotravinárskej vedieme žiakov k vytváraniu rešpektujúceho a inkluzívneho prostredia.

Postoje a hodnoty formujeme na vyučovaní, ako aj počas aktivít realizovaných vo voľnom čase - napr. formou krúžkov. Do vyučovacieho procesu integrujeme témy o tolerancii, rozvíjame empatiu, kritické myslenie, učíme o historických a kultúrnych rozdieloch, tvoríme si triedne pravidlá, a pod.

V zmysle **štandardov priestorovej desegregácie** všetci žiaci využívajú všetky dostupné priestory školy podľa platného rozvrhu, v sprievode pedagogických zamestnancov, s dozor konajúcimi pedagogickými zamestnancami, aby boli dodržané pravidlá ochrany života a zdravia všetkých žiakov školy. Vyučovací proces prebieha v bežných triedach, v špeciálnych triedach - dielne, kuchynka, odborné učebne, chemické laboratórium a tiež u našich zmluvných partnerov, napríklad duálne vzdelávanie vo firme Tauris . Vyučovanie telesnej a športovej výchovy prebieha v telocvični. K dispozícii majú žiaci školský areál, multifunkčné a workoutové ihrisko .

V zmysle štandardov organizačnej desegregácie v škole platí schválená dokumentácia, ktorá sa aktualizuje vždy k novému školskému roku. Dokumentáciu schvaľujú všetci členovia pedagogickej rady.

V škole postupujeme v zmysle štandardov sociálnej desegregácie. Nekonáme diskriminačne pri hodnotení, nepripustne neoddeľujeme skupiny žiakov, prijímame, vzdelávame a vychovávame všetky skupiny žiakov, využívame podporné opatrenia.

II. a III.

Ciele a vízie plánu

Kroky na zlepšenie aktuálnej situácie

1. Zvýšiť povedomie o problematike segregácie medzi pedagogickými zamestnancami.

Aktivita:

Plánovanie, koordinovanie, realizovanie vzdelávania zamestnancov.

Termín: celoročne

Zodpovednosť: riaditeľ školy, zástupkyne riaditeľ a školy

2. Realizovať rôzne školské aktivity, ktoré umožňujú zapojenie všetkých žiakov bez ohľadu na ich pôvod, pohlavie, náboženské vyznanie alebo iné charakteristiky.

Aktivita:

Aktivity jednotlivých predmetových komisií, koordinátorov, výchovnej poradkyne, školského podporného tímu podľa plánu práce na aktuálny školský rok.

Zodpovednosť: všetci pedagogickí zamestnanci

Termín: podľa plánu práce na aktuálny školský rok

3. Umožňovať rozvíjanie osobnosti každého žiaka s uplatnením jeho jedinečnosti počas rôznych školských aktivít.

Termín: celoročne

Zodpovednosť: všetci pedagogickí zamestnanci

4. Prispievať k budovaniu statusu školy – Inkluzívna škola otvorená všetkým prezentáciou na verejnosti.

Aktivita:

stretnutia, súťaže, olympiády, deň otvorených dverí, prezentácia školy na verejnosti

Termín: podľa plánu práce na aktuálny školský rok

Zodpovednosť: všetci pedagogickí zamestnanci

5. Budovať rovesnícke vzťahy bez predsudkov.

Aktivita:

spoločné aktivity školy, triedne aktivity

Termín: celoročne

Zodpovednosť: všetci pedagogickí zamestnanci

6. Zabezpečiť rovnaký prístup ku vzdelaniu pre všetkých žiakov.

Termín: celoročne

Zodpovednosť: všetci pedagogickí zamestnanci

7. Posilniť komunikáciu medzi rodičmi, učiteľmi a žiakmi.

Aktivita:

školské aktivity, vyučovanie, rodičovské združenia, komunikácia cez EduPage, telefonicky - spokojný rodič - dobré meno školy.

Termín: celoročne

Zodpovednosť: všetci pedagogickí zamestnanci

8. Sprístupňovať informácie smerujúce k zákonným zástupcom

Aktivita:

Komunikácia prostredníctvom EduPage, web školy, oznamy v tlačenej podobe, osobné stretnutie, sociálne siete Facebook a Instagram.

Termín: celoročne

Zodpovednosť: všetci pedagogickí zamestnanci

9. Zistiť, ako žiaci a rodičia vnímajú inkluzívne prostredie, rovnosť a spravodlivosť v škole

Aktivita:

Vypracovanie dotazníkov pre žiakov a rodičov

Termín: jeden v 1. polroku a druhý v 2. polroku

Zodpovednosť: školský podporný tím (ŠPT)

10. Vybudovať inkluzívnejšie prostredie, v ktorom sa každý žiak cíti akceptovaný a má rovnaké šance na úspech.

Aktivita:

aktivity a podpora ŠPT

Termín: celoročne

Zodpovednosť: všetci pedagogickí zamestnanci

11. Pracovať individuálne so žiakmi so ŠVVP v závislosti od ich potrieb.

Aktivita:

Vypracovanie IVP, vzdelávanie pedagógov v tejto oblasti.

Termín: celoročne

Zodpovednosť: výchovná a kariérová poradkyňa, všetci pedagogickí zamestnanci

12. Hľadať možnosti zlepšenia komunikácie so zákonnými zástupcami
Termín: celoročne
Zodpovednosť: všetci pedagogickí zamestnanci

Kroky na zlepšenie aktuálnej situácie

Organizovať školenie pedagogických zamestnancov na tému rovnosti a inklúzie.
Sprístupňovať materiály pre pedagogických zamestnancov na podporu rozmanitosti a tolerancie.
Poskytovať nástroje na nastavenie a riešenie diskriminácie v školách.
Realizovať plán

IV. Podpora a spolupráca

Zapojenie rodičov a komunity.
Spolupráca s miestnymi, regionálnymi a inými organizáciami na podporu vzdelávania (CPP, NIVAM, neziskové organizácie, zriaďovateľ školy...)

V. Očakávané výsledky

Vo všeobecnosti platí, že pri aplikovaní Plánu uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní sa zabezpečí spravodlivý a rovný prístup k vzdelaniu pre všetkých žiakov, bez ohľadu na ich sociálny, etnický, kultúrny alebo zdravotný stav. Plán podporuje rovnosť šancí a spravodlivé podmienky pre všetkých. Plán vedie k zníženiu segregácie a diskriminácie v školách a odstráneniu všetkých praktík, ktoré vedú k oddeleniu žiakov podľa etnických, sociálnych alebo zdravotných kritérií. Nastavenie ukazovateľov, ktoré budú sledovať, či plán prináša zlepšenie (napr. spokojnosť žiakov, prieskumy medzi rodičmi).

VI. Zdroje financovania

Rozpočtové prostriedky školy, projekty a granty, podpora zo strany ministerstva.

VII. Komunikácia a zdieľanie výsledkov

Komunikácia - jasná, transparentná a efektívna. Informovanie všetkých zainteresovaných strán.
Transparentná komunikácia s komunitou školy, rodičmi a zriaďovateľom.
Výsledky z Plánu uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní sa zahrnú do Správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch

a podmienkach za aktuálny školský rok. O výsledkoch a zisteniach budú informovaní zákonní zástupcovia na plenárnom združení. Spätnú väzbu na dodržiavanie plánu získame prostredníctvom dotazníkov – adresát žiak, rodič, pedagogický zamestnanec.

Plánu uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní nie je uzavretý dokument. Je dokumentom zohľadňujúcim aktuálnosť legislatívnych rámcov, akceptujúcich rôznorodosť, implementujúci premeny tradičnej školy na modernú, akceptujúcich inakosť učiacich sa, osobitosti učiacich, rôznorodosť zúčastnených, skúsenosti a fakty z praxe. Práve preto je dokumentom podliehajúcim neustálemu dopĺňaniu a revidovaniu. Jeho dodržiavaním a uplatňovaním sa zvyšuje status atraktivita a úspešnosť školy.

Vypracoval: Mgr. Katarína Sroková

Prerokovaný a schválený: Na zasadnutí pedagogickej rady dňa 17.09.2025

Vydaný: 17.09.2025